

KATEHEZA MLADIH

Materijali za odgoj mladih u vjeri

JA IZABRAH VAS

(Iv 15,16)

Zagreb, 2000.

Nakladnici:
ALFA d.d.
Zagreb, Nova Ves 23a
FRAMA
Zagreb, Kaptol 9

Za nakladnike:
Miro Petrić
fra Ivica Jagodić

Središnja nadbiskupijska i
fakultetska knjižnica u Đakovu

700006975

Uredničko vijeće:
fra Ivica Jagodić, fra Petar Cvekan, fra Krunoslav Kocijan, Klara Jelenić, Stjepan Stipić,
Kristina Anić, Tina Zdravkić, Mate Alvir, Mario Miloš

Grafički uredio:
Željko Filetin

15389

268

J41

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 268

Ja izabrali vas : materijali za odgoj mladih u vjeri / <uredničko vijeće
Ivica Jagodić... et al.>. – Zagreb : Alfa : Frama, 2000.

ISBN 953-168-268-2 (Alfa)

400816030

Tisak:
Offset Markulin
Lukavec

Naklada:
1000 primjeraka

1.2.12. PUT POMIRENJA

Uvodna misao

Moj Bog

Našao sam ga i On je našao mene moj Bog koji me voli
Našli smo se tražeći jedan drugog i našao sam ga u sebi
jer živi u meni i za me i ja se u njemu radujem
Od iskona bili smo skupa i do konca bit će mi pratilac moj Bog.

Lj. Rupčić

Motivacija: PRELJUBNICA

Uhvatili su te u grijehu, teškom te krivicom terete: ali ja se protivim tvojoj osudi.
Za preljub Zakon ti je namijenio smrt kamenovanjem: ja ne želim ni da te tko takne.

Tko se laća Zakona osudio bi te: no tek onaj što nijednog grijeha nije učinio, smije baciti prvi kamen.

Koji te optužiše, odmiču jedan za drugim, svi: sjetio sam ih njihovih vlastitih grijeha.
Ja, vrhovni Sudac, ne prezirem te, ne želim da te itko osudi.

Znam tvoju slabost, ali i sposobnost da se popraviš i odsad više ne griešiš.
Zapravo, ti si bolja no što misliš: Poštujem te, vjerujem ti, nuđam ti svoju milost.

Osudujem svaki tvrdi sud nad bilo kojim grešnikom.

Moja dobrota ide za spasenjem i jasno vidi: tko god bližnjega osuđuje, vara se; prvo bi morao osuditi sama sebe.

I ako te ja ne osuđujem, tko smije prisvojiti pravo, da to učini?

J. Galot

Po krštenju Bog nas poziva da živimo u zajedništvu s njim i među sobom, kao sinovi istog Oca. Sam Bog potpomaže i uzdržava ovo zajedništvo darovima svoje milosti: sakramentima, a najprije euharistijom. Oni nas jačaju da možemo živjeti zajedništvo s Bogom i među sobom.

Ali kada zloupotrijebimo svoju slobodu i krenemo putovima koji ne vode k Bogu, zajedništvo se prekine. Grijeh prekida zajedništvo, dijeli nas od Boga, od nas samih i od drugih ljudi. Ali Bog nas i dalje prati svojom ljubavlji, a njegov Duh nas potiče na obraćenje i pokoru. Zato svakako treba da svatko u zajednici prizna svoje grijehе protiv zajedništva, da može opet dobiti milost jedinstva i snagu da živi zajedništvo i pomaže njegovu razvoju.

Upravo zbog toga je Krist dao svojoj Crkvi sakrament pomirenja. Zove se i ispovijed jer traži da priznamo svoje grijehе, ili još i pokora, jer znači djetotvorno obraćenje. Ono slavi beskrajno Očevo milosrde i početak je duhovne obnove te izraz novog života i za onoga koji ga prima i za zajednicu. Dok primamo riječi praštanja i znak pomirenja s Ocem, ovaj se milosrdar živi kao snaga jedinstva u korist cijele Crkve. I kao što je grijeh prekinuo i oslabio zajedništvo, sada Božja ljubav ponovno ozdravlja i učvršćuje odnos među članovima zajednice, da bi Crkva mogla biti znakom pravog mira među ljudima.

Sakramenti nam pomažu da svučemo staroga čovjeka, koji je pun zloće i sebičnih strasti koje lako dođu do izražaja, i upućuju nas na novi život u Bogu da možemo upoznati Krista i dubinu njegove ljubavi (usp. Ef 4,17-24).

Kad nas on proslijedi i ojača, naći ćemo stotinu načina da se ponovno povežemo i obnovimo zajedništvo u Crkvi. Upoznat ćemo poniznost i solidarnost. Bit ćemo ospozobljeni za iskren odnos i konstruktivan dijalog (Ef 4,25-32). Bit ćemo otvoreni ljubavi i uzajamnom povjerenju (Ef 4,25-32). Postat ćemo osjetljivi za potrebe braće. Prihvatać ćemo druge, bit ćemo dobro prema slabima opruštati ćemo. Na naneseno zlo odgovorit ćemo dobrim (Rim 12,14-21). Pavao nas potiče: "Naslijedujte Boga, budući da ste ljubljena djeca, i živite u ljubavi kao što je i Krist vas ljubio i predao samoga sebe za nas kao prinos i žrtvu – Bogu na ugodan miris" (Ef 5,1-2).

Svesna da se sastoji od grešnika, Crkva svake godine kroz korizmu priprema slavljenje vazmenog bdjenja. Korizma je vrijeme pokore, na uspomenu četrdeset dana Isusova posta u pustinji. Ukinut je obvezan post, koji ostaje samo na Čistu srijedu i Veliki petak (ali moramo znati da nas i disciplina tijela približava Bogu!), a preporuča se redovitiji susret s Božjom riječi, u molitvi, trezvenosti i strogosti života, da bismo napredovali u milosrdnoj ljubavi. Ako je Uskrs Božji dar, korizma je sav onaj napor kojim se pripremamo za taj dar.

PUTOVI POMIRENJA S BOGOM

Pomirenje nam je potrebno svaki dan. Ovaj sakrament je vrhunac i izvor života koji se obnavlja na razne načine. O tome ovako govori sv. Ivan Krizostom, biskup Konstantinopolsa u jednoj svojoj propovijedi: »Želite li da govorim na koji se način pomirujemo s Bogom? Mnogi su i različiti načini, i svi vode u nebo. Prvi način je osudititi svoje grehe. Ispovjedi prvo svoj grijeh i bit će ti oprošteno...»

Ovo je dakle jedan način da dobijemo oproštenje, i najbolji; ali ima i jedan drugi, isto tako dobar: ne sjećati se grijeha neprijatelja, svaljavati srdžbu, opravštati braći koja su nas uvrijedila... Želiš li naučiti i treći način očišćenja? To je put žarke i iskrene molitve što izvire iz dubine srca. Ako želiš znati i četvrti način, reći ću da je to milostinja. Ona ima vrlo veliku vrijednost. Dodatajmo još i ovو: ako se netko ponaša trijezno i

ponizno, u korijenu će uništiti svoje grehe isto tako djetotvorno kao i sa spomenutim sredstvima. (*Homilija o đavlju napasniku*, 2,6).

SLAVITI I ŽIVJETI OČEVO MILOSRĐE: SAKRAMENT POMIRENJA

1. Mnogo poteškoća zbog jednog dara

Ispovjedali smo se dok smo bili djeca, ali sada nam se taj sakrament čini beskorisnim, nešto što više ne priliči našoj dobi, neki dosadan namet koji treba plaćati. Ne vidimo da on nešto znači, u našem životu mladih ljudi i kršćana.

Sami nalazimo ili čujemo od drugih tolika opravdanja za takav stav:

- Ako smo slobodni i sami odgovorni za sebe, što se trebamo pred Bogom ispovijedati? Dovoljno je položiti račun svojoj savjesti.
- Uvjetovani smo svojim psihološkim ustrojstvom. Zašto bi se ispovjedali, ako u postupcima nismo slobodni?
- Društvo utječe na nas. Za mnoge krive postupke nismo imali alternative jer svi tako rade!

- Božja smo djeca: zašto bismo trebali sređivati račune sa Crkvom i ispovijedati jednom čovjeku, makar je on svećenik, svoje grijehе, ako smo već Bogu kazali da se kažemo?
- Ima još jedan razlog da se ne treba ispovijedati: zar bih trebao opet ponavljati onaj popis grijeha što sam naučio kad sam bio mali; to je neozbiljno! Zapravo nemamo što ispovjediti...

Toliko je tih "ne" kojima bi se htjelo opravdati odbacivanje ovog sakramenta! Jesu li to razlozi ili izlike? Možda je problem u tome što ne shvaćamo koliko je sakrament pomirenja sadržan u Isusovu evanđelju, koliko je on "radosna vijest", koliko je dar. Možda je problem u načinu na koji smo dosad doživljavali ovaj sakrament.

2. Evangelje oprštanja

Tko želi ostvariti plan kršćanskog života, mora se ugledati u Isusov život, u njegovo evandelje.

Isus je htio da se njegovi susreti s grešnicima i praštanje nastavi u vremenu preko Crkve. Zato uskrsli Isus kaže: "Primit ćete Duha Svetoga: kome oprostite grehe bit će im oprošteni..." Kad god skrenemo s pravog puta, u sakramantu pomirenja Isus nam pruža mogućnost da opet na nj dodemo.

Susret s Isusom nam otvara oči da možemo spoznati svoju bijedu. Samo u susretu s njim otkrivamo koliko smo sebični, lažni, lijeni... Njegova riječ i njegov život iznose na vidjelo naše ponašanje, naše namjere što izviru u dubini našega bića, gdje odlučujemo hoćemo li se otvoriti ljubavi ili ćemo se zatvoriti u sebičnosti. Ne možemo sami sebe varati: uz sve uvjetovanosti postoje značajni prostori slobode i odgovornosti koji ostaju uvijek u našim rukama. Sakrament pomirenja nam pomaže da dodemo do istine o sebi, da se otvorimo pravoj slobodi. U svojoj brizi za čovjeka Isus se družio i s grešnicima. Na taj način je pokazao silno Očevo milosrđe. Umrijevši na križu da "dade svoj život kao zadovoljštinu" za čovječanstvo (Mk 10,45), Isus nam je dokazao da je Bog na sve spremam da zadobije našu ljubav. U sakramantu pomirenja svima se nudi oproštenje i doživljava se duboko iskustvo Božjeg milosrđa.

Griješiti znači udaljiti se od Božjeg plana, misleći da možemo postupati po svojoj pameti, prezreti i protiviti se nauku koji nam Crkva daje. Sve to, manje-više, ali zapravo uvijek krnji naš lik sinova Božjih. Mi ga nismo sposobni sami obnoviti. U tome je težina grejha i jedino Božji dar koji primamo u sakramantu pomirenja može obnoviti i ponovno izgraditi Božju sliku u nama.

Svaki grijeh, i onaj najosobniji i skriveni, znači prekid odnosa s Bogom, kidanje odnosa s braćom. Život u grijehu je kao rana u tijelu zajednice. U zajednici se mora ponovno naći radoš oproštenja. Pomirenje s Crkvom, preko svećenika, znak je potpunog pomirenja s Bogom i s braćom. Ne oprštam ja sam sebi, nego nam Bog opršta i opet nas izmiruje sa Crkvom.

Možda nam se već u životu dogodilo da smo opazili kako smo napustili Očevu kuću kad smo teško sagriješili ili kad smo se dulje vremena u nečemu loše ponašali. A onda smo osjetili potrebu da krenemo natrag, da se vratimo kući i kažemo: Oče, sagriješio sam. To je duboko iskustvo obraćenja, oprštanja, pomirenja, početak novog života.

To iskustvo se povremeno ponavlja, posebno u došašcu i korizmi. Na svome teškom putu kršćanin uvijek ima potrebu za nekim osloncem, za milosrdjem, obnovljenim prijateljstvom. Slaveći povremeno sakrament pomirenja, izražavamo da smo svi potrebni Božjeg milosrđa i da se ne mirimo sa svojim ustaljenim manama, da se ne prestajemo boriti protiv zla koje je u nama i izvan nas premda znamo da će ta borba trajati onoliko koliko i život.

3. Put pomirenja

Za sakrament pomirenja treba se pripremiti kako bi se ostvarilo istinsko pomirenje.

Prvi korak je slušanje Božje riječi prije ispita savjesti. Ona nam govori da je Bog Otac koji nas ljubi milosrdnom i vjernom ljubavi, koji nas pomiruje sa sobom smrću i uskrsnućem Kristom i darom Duha Svetoga; ona nam otvara oči da možemo vidjeti što je grešno u našem životu i pokazuje nam naše robovanje, idolopoklonstvo, sebičnost, koje smo u sebi nosili ne procijenivši im težinu.

Služenje riječi nas upućuje na pokajanje da priznavši svoje grijehu doista osjetimo kajanje za zlo koje smo učinili i da odlučimo da nećemo više griješiti. Kad shvatimo kako se naš život udaljio od Isusova života, požalimo što smo uništili prijateljstvo i zaželimo da nam ga on ponovno obnovi.

Zatim iskreno pred Bogom priznamo i isповједimo svoje grijehu i porazgovorimo sa službenikom Crkve. Njegove riječi su nam putokaz i ohrabrenje u konkretnim situacijama u životu.

Svećenik traži od nas znak kajanja: to je znak da naše obraćenje nije neka nejasna težnja, nego da smo spremni konkretno pokazati da prihvaćamo ljubav. Izražavamo želju da izbjegavamo zle prigode, da ispravimo neke crte svoje lica; da budemo pošteni u odnosima, da služimo, da marljivo radimo svoj posao ili učimo, da se pobrinemo za nutarnji život... Ništa od ovoga nije konačno i trebat će neumorno ponavljati. Ali u tome je milost za kršćanina: biti grešnik koji se neprestano obraća.

Otac je onaj koji nam opršta preko Crkve, a ne oprštamo mi sami sebi kajući se. Odrješenje koje nam svećenik udjeljuje je znak kojim mi Crkva potvrđuje i predaje Božje praštanje, a ja se rađam na novi život.

Grijeh djeluje rušilački i prema drugim ljudima i prema stvarima. On sve kalja i ruši. I zato kad dobijemo oproštenje, ono nas potiče da drugima oprostimo, da izmjenimo svoju sredinu i u nju unesemo vrijednosti onoga mira koji smo primili te da odlučimo svjedočiti Božju ljubav obnovljenim životom.

ti ozbiljno i odgovorno te je (kao i kod sakramenta euharistije) promatrati i u kontekstu horizontalne odnosa čovjek-čovjek. Vjerujemo da će navedeni poticaj postati jasniji i opravdaniji nakon što razjasnimo pojedine točke ovog sakramenta.

1. Skrušenost/kajanje. Ishodište kršćanskog puta pomirenja nalazi se u snazi Božje dobrote. Bog upozorava čovjeka u prostorima njegove savjesti na potrebu promjene. Možemo stoga reći da svako obraćenje pojedinca napisjetku potječe od Boga. Pojam obraćenja nije

POMIRITI SE S BOGOM I LJUDIMA

Kršćanin je kao čovjek vjere pozvan na stalno okretanje Bogu (obraćenje) i produbljivanje prijateljstva s njim, koje je istočnim grijehom i svim drugim osobnim grijesima poljuljano i zahlađeno. Značajno mjesto na tom putu čovjekova okretanja Bogu pripada sakramentu pomirenja koji predstavlja poseban oblik susreta Boga i čovjeka u poniznosti i praštanju. Kao model (paradigma) tog susreta može poslužiti novozavjetna slika o izgubljenom sinu i milosrdnom ocu (usp. Lk 15, 11-32). Inicijativa u pomirenju uvijek dolazi od Boga. On nas na uvijek nove načine, ovisne o našem životnom stanju, potiče da mu se sve dublje okrećemo i potom u slobodi "čeka" da vidi kakav će biti naš odgovor.

Hod pomirenja je kroz povijest Crkve po-primao različite oblike i s vremenom se koncentrirao oko četiri konstitutivne točke. To su: Božja riječ, obraćenje (kajanje, pokora), molitva i pomirenje. Ta četiri elementa uklopljuju cjelinu sakramenta pomirenja u koji ulaze: skrušenost/kajanje, ispovijed (očitovanje grijeha), zadovoljština (pokornički čini) i odrješenje.

Sakrament pomirenja se kao i svaki drugi sakrament događa u okviru crkvene zajednice, usmjeren je na nju, a preko nje na čitav svijet.

Stoga je važno dinamiku ovog sakramenta shvatiti

106

dobro promatrati isključivo u kontekstu emocija koje se s tim u vezi često pojavljuju jer tada zapadamo u opasnost da na svom putu vjere ostanemo na površini. Drugim riječima, u procesu obraćenja nije toliko važno što osjećamo (mada ne treba ni emocije potpuno zanemariti), već unutarnji stav koji u sebi stvaramo. Stoga su s pojmom obraćenja često povezani glagoli: iznova krenuti, okrenuti se i sl. Shodno tome i skrušenost i kajanje ne spadaju pravtno u red čuvstava, nego u red odlučivanja i suslijednog djelovanja. U ovom kontekstu dolazi do izražaja kršćanska zajednica kao privilegirano mjesto praštanja, pomirenja, obostranog prihvaćanja i podnošenja. Ujedno je ona (kao i čitav svijet) i prostor provjere autentičnosti osobne zahvaćenosti dinamikom obraćenja.

2. Ispovijed (očitovanje grijeha). Čitav hod pomirenja treba biti prožet molitvom. Čovjek treba usvojiti stav molitve: ponizno, predano, poslušno i otvoreno srce prema tajni Trojedini Boga, tj. prema svemu onome što ne dolazi samo iz čovječjeg srca nego iz srca Božjeg, od Duha Božjeg (S. Kušar). Priznavanje grijeha i molitva za oproštenje nisu stoga "sredivanje računa" s Bogom nego molitva. Ispovijedanje grijeha valja smjestiti u kontekst plana ljubavi koji Bog ima za svakog čovjeka. Svaki čovjek je pozvan na ostvarivanje svoje čovječnosti u mentalitetu Duha Svetoga. Prihvatići taj mentalitet znači dopustiti Bogu da nam bude prijatelj (prisutan) i ujedno odbaciti sve što prijeći da ta sila prisutnosti u nama uzima maha. "Tu valja ispovijediti dubinu grijeha i vlastite grešnosti, a ne tek površne pogreške u igranju moje kršćanske uloge. A raskorak koji uvidam i osjećam i koji vlada između onoga na što me Bog po Isusu Kristu u Duhu zove i onoga što ja stvarno jesam i živim, sam i u zajedništvu s drugima, nije nešto što me treba tišiti i gušiti, a još manje tjerati u opsesivne osjećaje krivnje. Naprotiv, taj raskorak je, u perspektivi susreta s Bogom koji me ljubi, prostor rasta; Bog mi ga po sakramantu pomirenja pokazuje i objavljuje kao prostor za rast i put kojim trebam poći u novu slobodu djece Božje" (S. Kušar). Ispovijedanje grijeha znači i prihvatanje odgovornosti pred Bogom za grijehu. Time se ne želi umanjiti važnost dje latne milosti prisutne u sakramantu pomirenja, već se želi izbjegići sužavanje tog sakramenta na sam čas "susreta sa svećenicom". On na osobit način navodi na odgovorno djelovanje srazmjerno daru primljenom u sakramentalnom susretu.

3. Zadovoljština. Zadovoljštinu valja činiti tamo gdje je načinjen grijeh, što znači da ona treba postati izraz odgovornosti i sredstvo oslobadanja čovjeka i kroz njegovo zalaganje. Stoga se oni ne bi trebali dogadati jedino na razini odnosa Bog-pokornik, već bi trebalo zahvaćati čitav svijet odnosa i obnavljati ga gradeći porušeno. Jedino se na taj način zahvaća čitav smisao ovog sakramenta.

4. Odrješenje. Primiti oproštenje znači nadmašiti doseg zakona i savjesti. Oprostiti znači prihvatići drugoga onakvim kakav on jest da bi on mogao postati takvim kakvim ga Bog vidi i hoće imati. Primiti pak oproštenje znači ući u prostor nove slobode koji se otvara i odgovoriti apelu dobrote, a ne infantilno ponavljati uvijek isto bez otvaranja promjena. Sakrament pomirenja je prema sv. Augustinu krštenje suzama. Iz te je metafore vidljiva njegova usmjerenost na novost života s Bogom, a po tome i s ljudima (vrlo važna dimenzija!). Po krštenju se božanski život na poseban način nastanio u nama. (usp. "Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac:

„djeca se Božja zovemo i jesmo“ (1tv 3,1). Svjesno i odgovorno slavljenje sakramenta pomirenja izvršniji je način dopuštanja Bogu da našu krsnu zapečaćenost čini sve životnjom i slobodnjom te nas tako u slobodi od grijeha osposobljava za plodonosno kršćansko djelovanje.

PRODUBLJIVANJE

Promislite

Moj popis grijeha

- 1) Ima li u životu vrednota za koje ste spremni dati život? Napravite listu od sedam vrijednosti koje vam najviše znače, s tim da na prvo mjesto stavite najvažniju itd.
- 2) Što povezujete uz riječ grijeh?
- 3) Objasnite pojmove laki-teški-smrtni grijeh (u tome neka vam pomogne voditelj).
- 4) Što je obraćenje?
- 5) Opišite izvanjsku i duhovnu razinu sakramenta pokore (ispovijedi). Izrazite kako doživljavate praksu slavljenja ovog sakramenta? Imate li odbojnost prema isповједаоници i "nabranju uvijek istog"?
- 6) Mijenja li se nešto po ovom sakramentu?
- 7) Izrazite vaše mišljenje gdje leže nedostaci:
U pripremi? Krivom shvaćanju? Izvedbi?
- 8) Opišite čimbenike sakramenta pomirenja:
kajanje, ispovijed, odrješenje i zadovoljština.
- 9) Načinite kod kuće popis grijeha koji vas iznutra još uvijek zarobljavaju. Kao pomoć može vam poslužiti ispit savjesti koji vam ovdje nudimo.

ZAKLJUČNA MISAO

„Isus može oprostiti mnogo jer ljubi mnogo. Velika ljubav može oprostiti veliki grijeh. To vrijedi za Isusa, a i za nas. Ako želimo istinski oprostiti, moramo istinski ljubiti.“

majka Terezija